

Cirok Szabó István

AGANCSPARK

FORUM

Cirok Szabó István szelíd hangú költő. Nem fedezhető fel benne semmi az elsőkötetesek becsvágyából. Az lehet az érzésünk, hogy a szerzőnek egyáltalán nem is állt szándékában költőnek lenni, egyszerűen csak nem volt más választása. Olyan evidenciákat mond ki, amelyeket mindenkinek észre kéne vennie, mégse veszi észre őket rajta kívül senki. Hiszen ki ne tudná például, hogy van olyan szerelem, amelyben csak úgy tudunk ölelni, ahogy a borostyánok. Vagy hogy anyáink kézfején a domború erek valójában faágak. És valóban, ebben a verseskötetben, akár egy gyermekkorban, bármi megtörténhet.

De vissza lehet-e emlékezni egy meg nem történt gyerekkora? Hogyan, hiszen csak abból lesz emlék, amit az ember valamiért nem felejtett el. A címadó verset – amely így egyben a legfontosabb is – a szerző a nagyjából a kötet felénél helyezte el. Egy meddő anya beszélget a mandulaműtéten átesett kisfiával. És akkor világossá válik: amit eddig olvastunk, egy meg nem született gyerek monológja volt. És egy alternatív gyermekkorban felnövő fiúnak a jelene is problematikusabb. Az idő úgy gyógyít, hogy megszépíti a történéseket. Másképp emlékezünk rájuk. Úgy, ahogy a legkönnyebb elviselni. Építhetünk ugyan a múlt legóiból világot, de lehetetlen az összeset felhasználni – bármikor beleállhat egy kimaradt műanyag kocka a talpunkba.

(Celler Kiss Tamás)

AGANCSPARK

Akkoriban újra elkezdünk járni az Agancsparkba,
ami a szabadkai kórház főépületét öleli körbe.
Még hatéves koromban voltam ott először,
abban az időben, amikor a mandulaműtétemre
készültünk. A park olyan, mint egy átlagos városi park,
a neve sem Agancspark, ezt a nevet mi adtuk neki anyuval.
A látogatási időt mindig ott töltöttük, a fák között, a padokon.
Beszélni nem igazán tudtam, nem engedték a megduzzadt
manduláim, meg amúgy sem tudtam volna mit mondani
anyunak, így, hogy mégse ülünk csak ott szótlanul,
egy természetkönyvből olvasott fel nekem. Hagytam,
hogy meséljen a madarak ciklikus vándorlásáról,
az öreg tölgyfákról és a mindenféle, erdőkben lakó állatokról.

Az agancs fajtól függően kisebb vagy nagyobb,
rendszerint elágazódó, páros csontos képződmény,
amely a szarvasfélék hímjeinek fejét díszíti.
A nőstényeknek nincs agancsuk, de ritkán nekik is nőhet,
ha a nőivarú egyed terméketlen.

Képeket mutatott az agancsokról,
én pedig elképzelttem, milyen egy erdő,
hogy olyan, mint egy park, mint az Agancspark,
csak nagyobb, és állatok is élnek benne.
Ha végre kiveszik a manduláimat,
majd én is növesztek igazi nagy agancsokat,
legalább akkorákat, amekkorák a képeken vannak,
és majd a park fáin meg a kórház oldalán élesítem őket.

Tehát akkoriban újra elkezdtünk járni
az Agancsparkba anyuval,
ki tudja, hány év után újra ott ültünk az erdőben,
és én nem tudtam beszélni.
A fák törzsei között egészen ellátni a főbejáratig,
mint egy erdei ösvény, csak mi ismerjük az utat,
hiszen ez a mi erdőnk. Mi ketten voltunk a
bonyolult életközössége ennek a pár kórházzagú fasornak.
Ott ültünk szótlanul, fájt a mandulám helye,
csak mélyeket szuszogtam,
ahogy az ijedt állatok a bokrokban.

Bemegyünk, kérdezte anyu. Mehetünk,
csak takard el az agancsaidat.

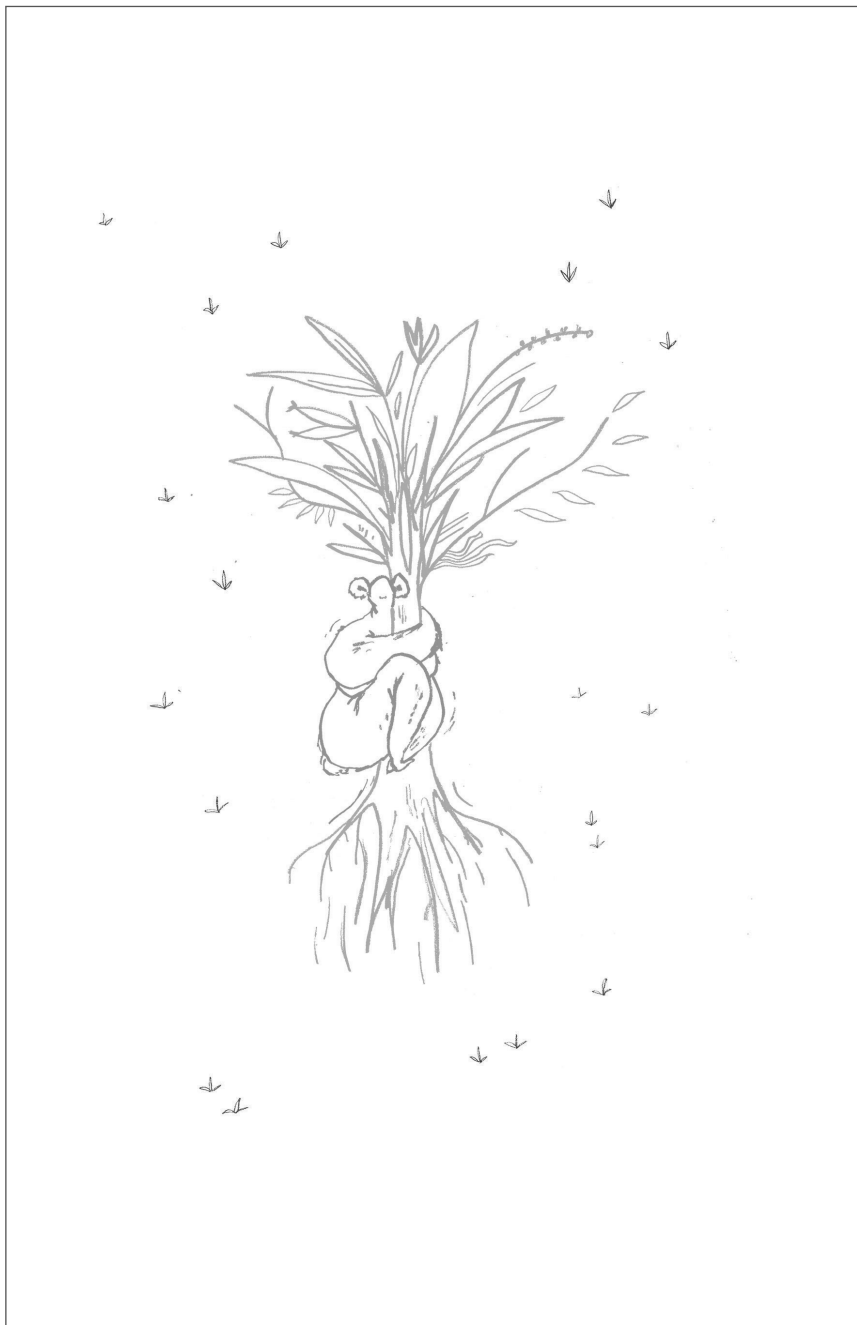
KISKONYHA AZ ERESZEK ALATT

Csendben vagyunk, amíg a csiganyál
megfagy a térdünkön, amíg
ropognak a csigaházak.
Folyt a linóleumterítőn a híg olvadéka a nyárnak.
A kiskonyhában izzadó edény,
a víz felforrt, szóltak: le kéne önteni.
Csigatestek lüktettek a kenyér belén.
Inhaláltuk halk pórusködjeit.

Végül is megtöltöttünk egy cseréptálcát,
bő lében kavargott minden élettelen test,
s úgy mertük le a könnyű nyálkát,
mint anyáink a tajtéktól a húslevest.
Ma mégsem ülünk nagy tort,
és nem egymáséi leszünk a terítéken.
Te sem szigetelsz jól, felfogod a záport,
és majd elterülsz az asztalon olyan ciánkéken.

ALVÁS UTÁN

Amikor először tanítottak a szüleim aludni,
azt mondták, hogy gondoljak valamilyen ismerős sötétre,
mondjuk a diófánk árnyékára, ami
a gyerekszoba ablakát takarta.
Így tanultam meg először aludni.
Évekkel később a diófánk lombja akkorára nőtt
tavaszonként, hogy a redőny már nem tudta tartani.
Kétszer is beszakadt.
Így vágta ki apa a család fáját.
Így lettem megint álmatlan.
Újratanultam aludni, akkor azt mondták a szüleim,
hogy gondoljak ingázó liftekre.
Akárhogy is, mire a hetedikre érek, elalszok.
Izomlázam volt az alvástól.
Amikor ezt mesélem, bólogatsz, hogy akkoriban
senki sem tudott elaludni a nagy huzatban.
A kilencvenes évek huzatában.
Azt mondd, most már mindegy is, együtt alszunk ezután.
Én azért egy kicsit félek a hetedikre költözni.
Mondanám, hogy még nem vagyok álmos, de a szemhéjad
nehéz, mint egy teherlift ajtaja.
Már alszol, én pedig tudom,
hogy a reggel majd fényes lesz és sima,
mint egy diófaág.

EGYENLETES FORGÁSSAL

Azt mondtad, anyajegy, csak higgyem el.
A mosógépbe raktad a kezed – aputól egy lila folt.
Amikor elestünk a sárga biciklimmel,
a sebeidnek öblítőszaga volt.

Aztán maradtunk, mint az öreg Gorenje.
Forgatta dobját a hősín mosógép.
Megnéztem, a kezed vele ritmusban remeg-e,
mosta, mosta a család szennyesét.

Már fázott a talpam a hideg csempén.
A kád széléről le sem ért még az apró lábad.
A mosógép zúgása utalt rá gyengén,
hogy ne féljünk, itt lesz anyu nemsokára.

ERDŐ

Az első igazi találkozásom a természettel akkor volt, amikor megkérdeztem anyutól, hogy az ő kézfején miért domborodik olyan sok ér, és az enyémen miért nem. Azt mondta, hogy azok nem erek, hanem faágak. Egy bizonyos kor után, a bőr alatt, az ereket leváltják a fák. Ezután sokat kérdeztem ezekről a fákról. Elmondta, hogy a bőre alatt egész évben tél van, ezért nem látszanak a fák levelei, csak az ágai. Hirtelen megértettem, miért olyan hideg mindig a keze. Egy nyirkos, szürke erdőt képzeltem el a bőre alá, csupasz fákkal és megdermedt talajjal. Teljesen belenyugodtam abba, hogy ott mindig tél van, hogy mindig minden változatlan. Sokszor nem viselik jól a fák a hónapváltásokat, meg amúgy sem tudtam volna elképzelni anyu kézfejét, a bőre alatt levelekkel. Jobb így a fáknak, arra gondoltam. Az egyik vasárnap délelőtt kiszólt nekem a konyhából, hogy gyorsan hozzak egy papírzsebkendőt, mert megvágta magát. A pár másodperc alatt, amíg odaértem a zsebkendővel, végig az járt a fejemben, hogy most végre beláthatok a bőre alá, megnézhetem a téli, nyirkos fákat. A fákat, amiket már annyiszor elképzeltem. Odanyújtottam neki a zsebkendőt, ő pedig ahogy a sérült kezével elvette tőlem, egy pillantra hozzám ért a seb. Forró volt és vörös, mint egy erdőtűz.

VADÁSZSZEZONIG

Új vadászház épül az erdő szélére,
minden eddiginél nagyobb, többemeletes
vadászház, a kitömött állatoktól olyan lesz,
mint az erdő maga, csak győzzék a vadászok
és a preparátorok a munkát, mert a vadász-
szezoni el kell készülnie a háznak,
munkához látnak a vadászok, és
munkához látnak a preparátorok,
úgy dolgoznak, mint egy összeszokott csapat,
amit a vadászok délután kilőnek, azt reggelre a
preparátorok feltámasztják,
így gyűlnek az emeletek kitömött állatokkal,

de mire a vadászház felépült, nem maradt több
állat az erdőben, mind a vadászházban már,
ami nyitásra kész, és hiába indul a vadászszезон,
egy üres erdőbe nem jön senki vadászni,
egy üres erdőnél nincs félelmetesebb,
hőkamerákat szerelnek a vadászház köré,
hátha azon elcsípnék valamit, legalább egy sárga
foltot a fák között, valami mozgást, bizonyítékot
arra, hogy az erdő nem üres,

hónapokkal később, az egyik éjjel,
leégett a vadászház,
hangosan égett reggelig,
mindenki szándékos gyújtogatásról
beszélt, így visszanezték a kamerafelvételeket,
hátha elcsípi a tettet, de a felvételeken
semmi sem látszik,
a kamerák végig az erdő felé néztek.

BÉKAVIRÁG

Emlékszem a habzó békavirágra,
az egész mezőt betेरítette,
egészen a tajtékos szájú rókák otthonáig ért,
már évek óta állt a víz a falu fölött,
mégis az eső eredt el aznap,
amikor agyonverték a rókákat,
el se temették őket, csak ott hagyták
összetapadt bundáikat a habzó mezőn.

Azt hittem, csak az artézi víztől
habzik a békavirág,
nem láttam még sosem ilyet,
hogy az esőtől felhabzott volna,
én mindig a kútnál mostam a kezem.

A faluban áll egy hidrolóbusz,
egy ideje már üresen,
emlékszem, azon gondolkodtam,
milyen állatok költözhettek bele.

A NYULAK

Öthetesek a nyulak,
megkapják első oltásukat,
már nem segít a szelíd védekezés:
ecettócsák, szúnyogháló.
Megnőttek, és én
öt hete nem voltam itthon,
de segíteni jöttem
tűt döfni a nyulakba,
kinek menne ez a feladat,
nem is feladat ez,
megcsinálom, ha megkérnek rá.

Többre emlékszem,
mondom apámnak,
mintha eggyel több nyúl lett volna,
mikor utoljára voltam itthon,
rosszul emlékszem, mondja.

Biztos rosszul emlékeztek rám anyával,
én nem tudok tűt döfni a nyulakba,
csak járkálok a ketrecek között,
és kitalálom, mit hazudjak majd az asztalnál,

de most nem kell hazudnom semmit,
apám mesél arról a balesetről,
amit az újságban olvasott
a fiúról, aki túrázás közben
nyakig egy mocsárba süllyedt,
mire megtalálták, a rovarcsípések
a felismerhetetlenségig torzították az arcát,
úgy temették el, hogy senki sem volt
teljesen biztos benne, hogy kit temet.

FÉSZEK

Apám lába addigra már nagyon fájt,
láthatóan sántított, mégis kijárt
a földekre dolgozni, mint azelőtt.
Hallottam, hogy ugatnak a kutyák,
apám elé mentem, hogy megnézzem
hogyan van, sántikált felém, szúrta az
árpapor, mégis mosolygott, mert
visszajöttek a sarlósfecskék, látta őket
a határban, tényleg itt vannak. Ezek
a madarak az életük legnagyobb részét
a levegőben töltik, ott táplálkoznak,
szaporodnak és alszanak, a lábuk kicsi
és csökevényes, ha le is szállnának,
nem tudnák magukat megtartani, pedig
a súlyuk alig haladja meg az ember
lelkének a súlyát. Apám állapota
egyre romlott, ugyanannyit dolgozott,
de kevesebbet állt, többet támaszkodott
és feküdt. Az egyik éjjel nem tudott elaludni
a fájdalomtól, egész éjjel fent volt,
forgolódott, teljesen összeizzadta
a párnahuzatot. Anyám kimosta, kiterítette,
és este, ahogy a szárítóról lekasztotta,
egy sarlósfecskét talált benne.
Biztosan álmában valahogy beleszállt.

TAVASZI VETÉS

Búzamezőt is akkor láttam először,
nagyon hosszú idő után. És néztük,
hogyan dőlnek egymásra a kalászkok.
Ettünk is, mint kiskoromban, ahogy
mutatták, hogy csak azért rágom meg,
hogy ne csírázzon ki bennem.
Mert mostanában nincs bennem hely
egy egész búzamezőnek. Akárhányszor
eszek, akármennyire vigyázok, mindig
lenyelek egy magot, amit előzőleg nem
haraptam szét. És aztán kicsírázik és
gyökeret ereszt, én pedig félek,
hogy nem tudom majd elviselni,
hogy ha kinő, nem lesz mire dőlnie.

HA ESNI FOG

Sosem hittem el, hogy azért fáj
a lába, mert eső lesz, nem hittem
el, hogy megérzi, hogy jeleznek
a csontjai, pedig egy gyerek
mindent elhisz az anyjának, és
el is hittem mindent, csak ezt az
egyet nem, elképzelhetetlen volt
már gyerekként is, bár most már
én is megérezem, ha eső lesz, érzem,
hogy fájnak anyám csontjai.

